

Toimintasuunnitelma 2010

1. Yleistä

BirdLife Suomi ry, BirdLife Finland rf on lintujen suojelu- ja harrastusjärjestö sekä valtakunnallinen nuorisotyötä tekevä järjestö. BirdLife Suomen jäseniä ovat 30 lintutieteellistä ja lintuharrastajien yhdistystä, joissa on noin 10 000 henkilöjäsentä. Jäsenyhdistysten linjaamaa käytännön toimintaa toteuttaa BirdLife Suomen henkilökunta, luottamushenkilöt ja vapaaehtoiset. BirdLife Suomi edistää linnustonsuojelua, lintuharrastusta ja -tutkimusta sekä toimii luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen ja kestäväen kehityksen puolesta. Vuosi 2010 on BirdLife Suomen 38. toimintavuosi.

BirdLife Suomi on osa kansainvälistä BirdLife International -järjestöä, joka on maailman suurin ympäristöjärjestöjen verkosto sekä johtava linnustonsuojelun asiantuntija. BirdLife International toimii kaikissa maanosissa yhteensä yli 110 maassa ja keskittyy lintujen, lintupaikkojen ja lintujen käyttämien elinympäristöjen suojeluun ja pyrkii sitä kautta parantamaan lintujen, muun luonnon ja ihmisten elämänlaatua. BirdLife Suomi toteuttaa BirdLife Internationalin uutta Euroopan toimintaohjelmaa vuosille 2009–2012 ja osallistuu toimintaan täysivaltaisena jäsenenä. Euroopan ohjelman päätavoitteet vuosille 2009–2012 ovat:

- estää lintulajien sukupuutot ja parantaa uhanalaisten lajien suojeluasemaa
- pitää yleiset linnut yleisinä
- tunnistaa ja seurata tärkeitä lintualueita (*Important Bird Areas, IBA*)
- huolehtia IBA-verkoston tulevaisuudesta
- vaikuttaa luonnon kannalta keskeiseen poliittiseen päätöksentekoon kaikilla tasoilla
- nostaa lintujen ja luonnon monimuotoisuuden suojelun profiilia
- kasvattaa ja voimistaa BirdLife-verkostoa ja tehostaa varainhankintaa

Vuoden 2010 tavoitteet ja mittarit on johdettu BirdLife Internationalin Euroopan toimintaohjelmasta sekä BirdLife Suomen toimintastrategiasta. Strategian painopisteenä on kasvutavoite. Kasvu mahdollistaa osaltaan lintuharrastusta, -tutkimusta ja suojelutavoitteita tukevan toiminnan kehittämisen sen eri osa-alueilla. Strategiassa BirdLife Suomen toiminta on ryhmitelty suojelu-, kasvu-, ja palvelutavoitteisiin, jotka toimivat myös vuoden 2010 tavoitteiden perustana.

Vuoden 2010 tavoitteet:

- Suojelutavoitteista tärkeimmät ovat IBA-hankkeen (*Important Bird Areas, Tärkeät lintualueet*) edistäminen, linnustonseurannan tehostaminen, uhanalaisten ja taantuvien lajien suojelutilanteen parantaminen sekä Suomen resurssien ohjaaminen kansainväliseen suojelutyöhön.
- Kasvutavoitteista keskeisimpiä ovat valtakunnallisten tapahtumien kehitys, henkilötukijoiden ja yritysyhteistyön sekä jäsenyhdistysten jäsenmäärän kasvu.
- Palvelutavoitteiden toteutumisen kannalta tärkeimpiä kehityskohteita ovat Tiira-lintutietopalvelun kehittämisen ja ylläpito, koulutusten organisointi sekä jäsenlehden kehitys.

2. Linnustonsuojelu- ja tutkimustoiminta

BirdLife Suomen tavoitteena on lintujen suojelutilanteen parantaminen. BirdLife Suomen suojelutyö perustuu tutkimuksiin ja parhaaseen saatavilla olevaan tietoon. Tutkimustoiminnan tavoitteena on tuottaa luotettavaa tietoa linnustonsuojelun ja muun luonnonsuojelun perustaksi. Suojelutoiminnan päätavoitteet asettaa BirdLife Suomen toimintastrategia 2009–2012. Suojelutyö myötäilee BirdLife Internationalin toimintaa ja tavoitteita. Suojelussa kansainvälinen yhteistyö ja toiminta ovat välttämättömiä. Muuttolintujen hyvinvointiin vaikuttavat kaikki maat, joissa lajit joissa lajit pesivät, talvehtivat tai joiden kautta ne muuttavat BirdLife International jäsenyhdistyksineen keskittyy suojelutyössä neljään osa-alueeseen: lajeihin, paikkoihin, elinympäristöihin ja ihmisiin. Lajien suojelussa pääpaino on maailman uhanalaisten lajien suojelussa sekä kaikkien lajien kantojen seurannassa. Tietyille alueille keskittyviä lajeja suojellaan IBA-hankkeen avulla. Elinympäristöjen suojelutyössä keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön, elinympäristöjen tilan hyvin-

vointiin ja ilmastonmuutoksen ehkäisyyn. Ihmisen toiminta ja luonnonvarojen hyödyntäminen, erityisesti maa-, metsä- ja kalatalous, muuttavat linnuille tärkeitä elinympäristöjä.

Jäsenyhdistysten ja yksittäisten suojelutyötä tekevien ihmisten tukeminen ja aktivoiminen on tärkeä osa BirdLife Suomen suojelutoimintaa. Käytännön suojelutyötä toteuttavat pääosin paikallistason järjestöt ja ihmiset. Jäsenyhdistysten tekemä suojelutyö on korvaamaton osa linnustonsuojelutoimintaa. BirdLifen tavoitteena on kasvattaa suojelutyötä tekevien ja tukevien ihmisten verkostoa sekä saada luonnon monimuotoisuudesta huolehtiminen automaattiseksi osaksi yhteiskunnan päätöksentekoa.

BirdLife Suomella on tärkeä asema tutkimustulosten julkaisijana. Linnut-vuosikirja on tärkein linnustonseurannan julkaisu Suomessa. BirdLife Suomi julkaisee myös kansainvälisesti arvostettua tieteellistä Ornis Fennica -sarjaa, josta tärkeimminkin kohdassa 4.4.

Suojelutyötä ohjaa suojelutoimikunta.

2.1 Lajit

Vuoden 2010 lintu on kuikka. Tavoitteena on päivittää Suomen pesimäkannan arvio ja samalla tehdä kuikkaa nykyistä tutummaksi suurelle yleisölle. Vuoden lintu -hankkeen rinnalla selvitetään myös kaakkurin pesimäkantaa lintuharrastajien, ei niinkään suuren yleisön toimesta. Hankkeen koordinaattorina toimii BirdLife Suomen kuikkalintutyöryhmä. Vuonna 2008 perustettu kuikkalintutyöryhmä jatkaa toimintaansa. Työryhmä koordinoi kuikan ja kaakkurin suojelututkimusta Suomessa.

Vuoden 2009 törmäpääskyhankkeen ja vuoden 2008 naurulokki- ja pikkulokkivuoden tuloksista julkaistaan yhteenvedot Linnut-vuosikirjassa 2009 sekä BirdLife Suomen verkkosivuilla.

Osallistutaan Etelä-Suomen kuukkelipopulaatioiden säilymiseen tähtäävään Kuukkeli metsäluonnon suojelun monipuolistajana -yhteistoimintaverkostoon. Toteutetaan syyskuun alussa valtakunnallinen valkuposkihanien laskentaviikonloppu (3.–5.9.), jonka tavoitteena on Suomessa pesivien valkuposkihanien syyskannan arviointi. Laskenta tehdään yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen ja Helsingin yliopiston kanssa.

Jatketaan uhanalaisten ja harvalukuisten lajien havaintoaineiston keruuta ja julkaisua. Linnut-vuosikirjassa 2010 julkaistaan yhteenvedo vuodelta 2008 havainnoista.

Osallistutaan kiljuhanhen suojelun edistämiseen sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla, ja edistetään kiljuhanhen kansallisen suojeluohjelman toimeenpanoa.

Edistetään uhanalaisten lajien kansainvälisten ja kansallisten suojelusuunnitelmien toimeenpanoa Suomessa.

Osallistutaan Suomen lintulajien uhanalaisuutta arvioivan lintutyöryhmän toimintaan. Uusi uhanalaisuustarkastelu julkaistaan vuonna 2010. Tuetaan uhanalaisuusluettelon julkistamista tiedottein ja artikkelein.

Osallistutaan kansallista metsäkanalintujen kannanhoitosuunnitelmaa valmistelemaan asiantuntijaryhmän toimintaan.

BirdLife Suomen rareiteetikomitea (RK) tarkastaa ja julkaisee kaikki Suomessa tehdyt valtakunnallisesti harvinaiset lintuhavainnot ja pitää yllä virallista lajilistaa Suomessa havaituista lintulajeista. RK ylläpitää kansainvälisiä yhteyksiä Euroopan rareiteetikomiteoiden liiton (Association of European Rarities Committees, AERC) kautta.

2.2 Alueet

Julkaistaan edellisten vuosien IBA-kartoituksiin perustuva raportti IBA-alueiden nykytilasta ja linnustosta. Vuoden aikana myös täydennetään vähäisessä määrin kansainvälisesti tärkeiden lintualueiden (Important Bird Areas, IBA) kartoituksia.

Jatketaan lajikohtaisten suojelutavoitearvojen määrittelyä IBA-alueilla. Suojelutavoitearvojen määrittelyssä kullekin kohteelle määritellään tärkeimmille lajeille yksilö- tai parimääräraja, jonka ylittyessä alueen suojelutilaa voidaan pitää suotuisana. IBA-alueita koskevissa asioissa tehdään aktiivista yhteistyötä BirdLife Internationalin kanssa.

Edistetään tiedotustoiminnan avulla metsästyshäirinnältä vapaiden kosteikkoalueiden verkoston laatimista Suomeen.

Osana paikkasuojelutyötä annetaan lausuntoja lintupaikkojen suojelua, kaavoitusta ja hankkeita koskevista suunnitelmista. Työssä avustetaan myös jäsenyhdistyksiä. Edelleen seurataan erityisesti maakuntakaavojen etenemistä ja IBA-alueita koskevia suunnitelmia. Tavoitteena on lintujen ja niille tärkeiden elinpaikkojen suojelutilanteen paraneminen.

Kannustetaan jäsenyhdistyksiä osallistumaan aktiivisesti maankäytön suunnitteluprosesseihin.

Osallistutaan Kokemäenjoen lintukosteikko LIFE -hankkeeseen. Hankkeen toteutuskohteet ovat Loimijoen Vanhakoski (Huittinen), Puurijärvi–Isosuo kansallispuistoalue (Huittinen, Äetsä, Kokemäki), Harjavallan Paratiisi (Harjavalta, Nakkila) ja Porin kohteet: Kokemäenjoen suisto, Preiviikinlahti, Yyteri, Launaisten niitty ja Enäjärvi (Pori, Noormarkku). Hankkeen tavoitteena on parantaa valittujen Natura-kohteiden luonnon hyvinvointia. BirdLife Suomi on kunnostanut Yyterin kahlaajaniittyä, joka on muun muassa uhanalaisen etelänsuosirrin pesimäpaikka.

Osallistutaan meneillään oleviin maakuntakaava- ja vaihemaakuntakaavahankkeisiin edistämällä lintujen suojelua kaavoituksen avulla.

Kiinnitetään erityistä huomiota tuulivoimaratkaisujen vaikutuksesta lintuihin.

2.3 Elinympäristöt

Osallistutaan aktiivisesti maataloutta koskevaan päätöksentekoon ja työryhmiin sekä BirdLife Internationalin toimintaan EU:n yhteisen maatalouspolitiikan muuttamiseksi, siten että maatalouspolitiikka tukisi kestäväää ja luonnon monimuotoisuutta ylläpitävää maatalousympäristöä. Erityisesti keskitytään ympäristötukea koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon. Kannustetaan mm. tiedottein maanviljelijöitä toimiin luonnon monimuotoisuuden hyväksi.

Tehdään aktiivista yhteistyötä metsien suojelua edistävien muiden ympäristöjärjestöjen kanssa, ja tuetaan niiden aloitteita tarvittaessa. Metsiensuojelun tärkeyttä korostetaan mm. tiedotuksen avulla ja ylläpitämällä etelasuomenmetsat.fi-verkkosivustoa.

Osallistutaan Suomen FSC-sertifiointiryhmän toimintaan, ja varmistetaan, ettei sertifikaatin ekologisia kriteerejä heikennetä. Seurataan aktiivisesti soiden tulevaisuutta koskevaa keskustelua ja päätöksiä, ja toimitaan sen eteen ettei uusia luonnontilaisia soita otettaisi turvetuotannon piiriin. Erityisesti seurataan turvetuotantoa koskevaa päätöksentekoa ja alueiden sijoittumista mm. maakuntakaavoissa. Jatketaan osallistumista suo- ja turvemaiden strategiatyöryhmän toimintaan.

Aloitetaan valtakunnallinen hanke, jonka tavoitteena on kannustaa lintuharrastajia yhteistyöhön metsäviranomaisten kanssa petolintujen pesimäpaikkojen säästämiseksi hakkuissa. Hanke toteutetaan, mikäli sille saadaan ulkopuolista rahoitusta.

Osallistutaan Ympäristöareena-järjestön toimintaan. Ympäristöareena järjestää Ympäristöakatemia-nimisiä kursseja ja luentoja päättäjille elinympäristön suojeluteemoista. Vuonna 2010 on tarkoitus järjestää akatemia Itämerestä.

2.4 Muu kansallinen suojelu- ja tutkimustoiminta

Tiira-lintutietopalvelua kehitetään edelleen linnustonsuojelu- ja tutkimustyötä mahdollisimman hyvin tukevaksi. Tavoitteena on, että järjestelmän avulla pystytään toteuttamaan kaikki yhdistystoiminnan kannalta tärkeät suojelu- ja tutkimustoimenpiteet.

Innostetaan suomalaisia lintuharrastajia ja lintuharrastusyhdistyksiä osallistumaan aktiivisesti kesäaikaisiin linnustonseurantoihin, jotta saamme nykyistä korkealaatuisempaa tietoa lintujen pesimäkannoista ja kannanmuutoksista. Erityisesti kannustetaan osallistumaan vakiolinjojen laskentaan. Kannustetaan ihmisiä osallistumaan myös talvilintulaskentoihin.

Osallistutaan pesimälinnuston kartoitustutkimukseen, lintuatlakseen, jota koordinoi Luonnontieteellisen keskusmuseon Eläinmuseo.

Monipuolistetaan BirdLife Suomen verkkosivujen suojeluosioita, erityisesti metsästystä koskevien tavoitteiden ja BirdLife Suomen linjausten osalta.

Lintujen metsästystä koskevaa päätöksentekoa seurataan. BirdLife Suomen tavoitteena on metsästyksen ekologisen kestävyuden edistäminen mm. lopettamalla kevätmetsästäys kokonaan. Lisäksi kiinnitetään huomiota eräiden lajien metsästysaikoihin, jotka eivät ole kestäväällä pohjalla, pyritään vaikuttamaan siihen, ettei metsästettävien lajien lukumäärä enää kasva ja otetaan kantaa tulevaan aselainsäädäntöön.

Jatketaan rauhoittamattomien lintujen pesimäaikaisesta rauhoituksesta annettujen poikkeuslupien linjasta aloitettua prosessia. BirdLife Suomen tavoitteena on järjeistää nykyistä lintudirektiivin periaatteiden vastaista lupapolitiikkaa. Lupia ei tulisi myöntää kuin erityisistä lintudirektiivin mukaisista syistä.

Järjestetään lokakuussa Linnut-konferenssi, jossa esitellään paitsi suomalaisen lintututkimuksen uusimpia tuloksia myös kansainvälisesti mielenkiintoisimpia linnustoa muuttavassa ympäristössä kuvaavia tutkimuksia.

Jatketaan yhteistyötä Suomen ympäristökeskuksen kanssa linturikoksia koskevassa seurantatyössä. Yhteistyössä jäsenyhdistysten kanssa pyritään parempaan tietojen keruuseen Suomessa tapahtuvien lintuihin kohdistuvien rikosten luettelointiseksi ja tiedotetaan havaituista rikostapauksista.

Annetaan tarvittaessa lausuntoja, ja avustetaan jäsenyhdistyksiä lausuntojen teossa lupa-asioissa, lakialoitteissa ja muissa merkittävissä linnustonsuojelua koskevissa hankkeissa.

Tornien taisto -tapahtumalla kerätään varoja BirdLife Suomen suojelutoiminnalle. Tapahtuman vuoden 2010 tuotto käytetään myöhemmin erikseen määriteltävään suojeluhankkeeseen.

Nimistötoimikunta jatkaa lintujen nimeämistyötään. Tavoitteena on antaa Suomessa ja lähialueilla esiintyville lähinnä maastossa tunnistettaville alalajeille suomalainen nimi.

2.5 Kansainvälinen suojelutoiminta

Julkaistaan kansallisesti BirdLife Internationalin raportti, joka mittaa kuinka hyvin EU on onnistunut tavoitteessaan pysäyttää luonnon monimuotoisuuden väheneminen vuoteen 2010 mennessä.

BirdLife Suomi osallistuu BirdLifen Euroopan metsiensuojelutyöryhmän (Forest Task Force, FTF), maatalouden työryhmän (Agriculture Task Force, ATF) sekä lintu- ja luontodirektiiviryhmän (Birds and Habitats Directives Task Force, BHDTF) työskentelyyn.

Seurataan BirdLife Internationalin ja European Bird Census Councilin hanketta, jossa luodaan yhteiseurooppalaisia lintuindikaattoreita kuvastamaan niiden elinympäristöjen tilaa. Tiedotetaan BirdLife Internationalille lintujen suojelutalanteesta Suomessa tarpeen mukaan.

Pyritään parantamaan BirdLifen suojeluohjelmien tuntemusta suomalaisten päättäjien keskuudessa ja BirdLife Internationalin tuntemusta jäsenistön ja suuren yleisön keskuudessa. Tuetaan tarvittaessa eri maiden BirdLife-järjestöjen kampanjoita merkittävimpien lintualueiden tai linnustonsuojelukysymysten puolesta.

Pyritään aloittamaan uusi luonnon monimuotoisuuden säilymisen kannalta tärkeä kehitysyhteistyöhanke ulkoministeriön tai muun tuen avulla yhteistyössä BirdLife Internationalin Afrikan tai Aasian sihteeristön kanssa. Osallistutaan kansalaisjärjestöjen yhteistyösäätiö Siemenpuusäätiön toimintaan.

3. Järjestötoiminta ja palvelut

Suojelutavoitteiden lisäksi BirdLife Suomen toiminnan painopisteet ovat lähivuosina järjestön kasvussa ja palvelujen tarjonnassa jäsenyhdistyksille ja niiden jäsenille. Nämä kaksi tavoitetta limittyvät vahvasti toisiinsa, sillä palveluiden kehittäminen tukee järjestön kasvua ja päinvastoin.

Kasvutavoite valittiin strategiseksi painopistealueeksi siksi, että suojelutyöhön tarvitaan toimijoita; harrastajia, vapaaehtoisia ja ammattilaisia. Lintuharrastuksen näkyvyyttä ja kiinnostavuutta lisäämällä saadaan uusia jäseniä, jotka haluavat tukea BirdLife Suomen toimintaa ja osallistua siihen. Tätä kautta saadaan myös lisää havaintoja, joihin BirdLife Suomen suojelutoiminta asiantuntemuksen ohella perustuu. Lisäksi jäsenten ja tukijoiden määrällä on suuri merkitys varainhankinnassa ja yhteiskunnalliseen päätöksentekoon vaikuttaessa. Kasvutavoitteisiin pyritään uusien kohderyhmien tavoittelemalla, esimerkiksi Pihabongaus- ja Mökkibongaus-konseptien avulla, sekä kehittämällä paikallistoimintaa jäsenyhdistyksissä.

BirdLife Suomen tavoitteena on tarjota lintuharrastukseen liittyviä palveluja parhaiten Suomessa. Palvelutavoite valittiin painopistealueeksi siksi, että tarjoamalla monipuolisia ja haluttuja palveluita BirdLife Suomi jäsenyhdistyksiin vahvistaa jo saavuttamaansa asemaa lintuharrastajayhteisössä ja houkuttelee toimintansa piiriin uusia linnuista kiinnostuneita. Palveluilla tarkoitetaan keskusjärjestön ja jäsenyhdistysten tuottamia palveluja jäsenille sekä keskusjärjestön jäsenyhdistyksilleen tuottamia palveluja. Lintuharrastusta edistämällä pyritään kasvattamaan linnustonsuojeluun myönteisesti suhtautuvien ihmisten määrää sekä etsimään rahoitusta suojelutyölle. Palveluissa toiminnan painopisteet ovat Tiira-lintutietopalvelun kehittäminen, jäsenyhdistysten yleisötoiminnan tehostaminen, vapaaehtoisverkoston vahvistaminen sekä nuorisotoiminnan valmiuksien lisääminen.

3.1 Tapahtumat

BirdLife Suomi järjestää vuoden aikana useita lintuharrastukseen liittyviä valtakunnallisia tapahtumia, joiden avulla parannetaan järjestön tunnettuutta, hankitaan uusia jäseniä ja tukijoita sekä levitetään tietoa linnuista ja lintuharrastuksesta.

Suurelle yleisölle ja jäsenille järjestetään tammikuun viimeisenä viikonloppuna 30.–31.1. Pihabongaus-tapahtuma, jossa tarkkaillaan pihalintuja ja ilmoitetaan havaitut lajit ja yksilömäärät. Pihabongaus ei ole kilpailu, mutta tulokset kootaan yhteen, ja niiden avulla kerätään tietoa Suomen talvilinnustosta. Osallistujille markkinoidaan BirdLifen toimintaa mm. Tiira-lehden avulla.

Perinteinen Tornien taisto järjestetään lauantaina 8.5. Tornien taisto on valtakunnallinen lintuharrastuksen teemapäivä, jossa kilpaillaan siitä, kuinka paljon lintulajeja joukkueet havaitsevat omista lintutorneistaan kahdeksan tunnin aikana. Samalla jaetaan yleisölle tietoa lintuharrastuksesta.

Lasten lintupäivää uudistetaan ja sitä vietetään aiemmasta poiketen jo toukokuun lopulla (ks. 3.4).

Kesällä aloitetaan uusi Mökkibongaus-tapahtuma, jonka kohderyhmänä ovat erityisesti vesistöjen rannoilla mökkeilevät lomalaiset. Kampanjan huipentuma on 3.–4.7. järjestettävä Mökkibongaus-viikonloppu, jolloin mökkiläiset voivat lähettää havaintojaan lähiympäristönsä linnuista. Kuikkalintuhavaintoja kerätään läpi kesän.

Osallistutaan Euroopan laajuiseen EuroBirdwatch -tapahtumaan lokakuun alussa. Tapahtuman aikana ilmoitetut havainnot koko Euroopasta kerätään yhteen, ja tulosten julkaisemisen yhteydessä tiedotetaan erityisesti muuttolintuihin

kohdistuvista uhkista. Jäseniä kannustetaan retkeilemään tapahtumaviikonlopun aikana ja tallentamaan havaintonsa Tiira-lintutietopalveluun.

Paikallisesti jäsenyhdistykset järjestävät jäsenilleen ja yleisölle paljon erilaisia lintuharrastusaiheisia tapahtumia ja yleisötilaisuuksia.

BirdLife Suomi tukee mahdollisuuksien mukaan jäsenyhdistysten talkootoimintaa, kuten perinteisiä niittotalkoita elokuussa Porin Yyterissä.

Lintukursseja järjestetään kotimaassa ja lähialueilla myös yhteistyössä kotimaisten lintumatkailuyritysten kanssa.

3.2 Palvelut jäsenyhdistyksille ja jäsenille

Jäsenyhdistyksiä avustetaan niiden jäsenhankinnassa ja yleisötoiminnassa neuvonnalla, koulutuksella ja materiaaleilla. BirdLife Suomi lähettää kaikille uusille jäsenyhdistysten jäsenille liittymislahjan (Kuukkelin kaltaiset - lintuharrastusopas).

Retkikummitoimintaa edistetään ja uudistetaan. Retkikummit ovat jäsenyhdistyksissä toimivia, BirdLife Suomeen rekisteröityneitä retkenvetäjiä, joiden toimintaa tuetaan mm. tapaturmavakuutuksella ja materiaaleilla. Retkikummitoiminnan avulla jäsenyhdistyksiin saadaan retkenvetäjiä sekä uusia jäseniä.

Jäsenyhdistyksiä tuetaan vapaaehtoisverkoston luomisessa ja vahvistamisessa. Retkikummit ovat osa tätä verkostoa, ja toimintamahdollisuuksia on monille muillekin vapaaehtoisille.

Jäsenyhdistysten toimintaa tehostetaan kehittämällä paikallistoiminnan malli. Tavoitteena on aloittaa retki- ym. toimintaa pienillä paikallisalueilla yhdistysten sisällä, esim. kaupunki- tai taajamakohtaisesti. Paikallistoiminta keskittyy lintuharrastuksen edistämiseen varsinaista yhdistystoimintaa vapaamuotoisemmin.

Jäsenyhdistyksiin tehdään vierailuja. Tavoitteena on vierailla 15 yhdistyksessä vuoden aikana. Vierailuilla tiedotetaan ajankohtaisista asioista sekä koulutetaan toimihenkilöitä ja jäsenistöä esim. järjestö- ja suojelutoiminnassa. Jäsenyhdistyksiin ollaan yhteydessä myös sähköpostin, puhelimen, jäsenlehden ja verkkosivujen välityksellä.

Tiira-lehteä (ks. 4.1) kehitetään jäsenten ja jäsenyhdistysten tarpeiden mukaan. Lehteä toimitetaan jäsenyhdistyksille jaettavaksi tapahtumissa ja yleisötilaisuuksissa. World Birdwatch -lehteä välitetään edelleen jäsenistölle.

Jäsenyhdistysten omaa tiedotustoimintaa tuetaan Tiira-lehden lisäksi tarjoamalla apua ja neuvontaa tiedottamisessa ja tiedotusvälineiden kanssa toimimisessa. BirdLife Suomen valtakunnalliset tiedotteet ovat jäsenyhdistysten käytössä paikallisesti muokattaviksi ja levitettäviksi.

Jäsenyhdistyksille tarjotaan mahdollisuus jäsenrekisteripalveluun, yhdistysbanderollien ja lintutorneihin kiinnitettävien infokorttien tilaamiseen sekä yhdistysesitteiden ja uuden jäsenen infopakettien tuottamiseen BirdLifen tuella. Jäsenrekisteripalvelussa olevilla yhdistyksillä on mahdollisuus myös tekstiviestipalveluun, jossa tekstiviestillä voi liittyä yhdistyksen jäseneksi.

Jäsenyhdistysten toimijoita koulutetaan yhdistysasioissa. Puheenjohtajille laadittu perehdyttämiskansio pidetään ajan tasalla, ja se jaetaan uusille puheenjohtajille vuoden alussa. Puheenjohtajakansion sisältö on saatavilla myös BirdLife Suomen verkkosivuilla. Edustajiston kokousten yhteydessä järjestetään ajankohtaiseen teemaan liittyviä seminaareja tai järjestökoulutuksia.

Jäsenyhdistyksiä kannustetaan aktiivisuuteen valitsemalla vuoden lintuyhdistys, vuoden nuori lintuharrastaja ja vuoden retkikummi. Valinnat julkistetaan edustajiston kokouksissa. Ansioituneita toimijoita voidaan myös muistaa BirdLife Suomen hallituksen hakemuksesta myöntämällä ansiomerkeillä (hopeinen ja kultainen).

Palveluista tiedottamista ja niiden saatavuutta kehitetään uudistamalla yhdistyspalveluiden verkkosivusto.

3.3 Tiira-lintutietopalvelu

Tiira-lintutietopalvelu on vuonna 2006 käyttöönotettu valtakunnallinen internet-pohjainen järjestelmä. Tiiran kehittäminen on yksi BirdLife Suomen toiminnan tärkeimpiä tavoitteita. Kaikkien jäsenyhdistysten havaintojenkeruu, arkistointi ja raportointi hoidetaan Tiira-järjestelmällä.

Tiiraa kehitetään edelleen vastaamaan entistä paremmin sekä lintuharrastajien että jäsenyhdistysten tarpeita lintuharrastuksen edistämässä ja linnustonsuojelussa. Kehitystyötä koordinoi Tiira-toimikunta. Vuonna 2010 keskitytään erityisesti yhdistysselaimen kehittämiseen sekä pitkän tähtäimen suuntaviivojen määrittelyyn. (Katso myös kohta 2.4)

Tiiran kautta saatavaa lintuhavaintosivupalvelua markkinoidaan eri puolilla Suomea. Palvelu esittelee paikallisia viimeaikaisia lintuhavaintoja, ja se voidaan liittää osaksi muita verkkosivustoja.

3.4 Lasten ja nuorten toiminta

BirdLife Suomi tukee jäsenyhdistysten valmiuksia tehdä nuorisotoimintaa omalla alueellaan. Tavoitteena on saada jäsenyhdistyksiin uusia nuoria jäseniä ja kannustaa nykyisiä nuorisojäseniä harrastuksessaan eteenpäin.

Jäsenyhdistyksiä avustetaan nuorisotyössä mm. retkikummitoiminnan kautta (ks. 3.2), tapahtumien yhteydessä sekä tuottamalla ja jakamalla mahdollisuuksien mukaan lasten ja nuorten lintuharrastustoimintaan tarkoitettua opetusmateriaalia.

Järjestetään toukokuun lopussa Lasten lintupäivä, jossa lapsia innostetaan lintu- ja muuhun luontoharrastukseen sekä lapsia ja vanhempia yhteiseen retkeilyyn ja tutustumaan lähiseutunsa luontoon. Tapahtumaa uudistetaan, ja sitä pyritään ajankohtaa aikaistamalla laajentamaan erityisesti kouluihin kehittämällä tapahtuman konseptia ja markkinointia sekä etsimällä yhteistyökumppaneita.

Otetaan mahdollisuuksien mukaan osaa muihin luontoaiheisiin lapsi- ja nuorisotapahtumiin, kuten perinteiseen 16–20-vuotiaille suunnattuun Ympäristötoimintapäivät-viikonloppuun lokakuussa. Pyritään myös edistämään jäsenyhdistysten yhteistyötä paikallisten luontokerhojen kanssa.

Syyskokouksessa julkistetaan vuoden nuori lintuharrastaja jäsenyhdistysten ehdotusten perusteella.

BirdLife Suomen tuottamaa VESO-koulutuspakettia, jolla peruskoulun opettajia tutustutetaan lintuharrastukseen ja oman paikkakunnan lintuharrastusmahdollisuuksiin, on saatavilla jäsenyhdistysten käyttöön.

Tiira-lehdessä pidetään lasten ja nuorten omaa palstaa.

3.5 Muut palvelut

BirdLife Suomi tarjoaa yrityksille ja yhteisöille opastettuja luontoretkiä.

4. Tiedotustoiminta ja julkaisut

Tiedotus- ja julkaisu-toiminnan tavoitteena on antaa monipuolinen kuva BirdLife Suomen toiminnan aloista omalle jäsenistölle ja suurelle yleisölle. Viestinnän pää tavoitteet ovat viestinnän yhtenäistyminen, näkyvyyden ja tunnettuuden parantuminen sekä julkaisujen menestyminen ja sidosryhmien viestintätyytyväisyyden paraneminen. Ulkoisesta viestinnästä vastaa tiedottaja ja sisäisestä viestinnästä järjestökoordinaattori. Lehtien toimitustyöhön osallistuu useita avustavia toimittajia. BirdLife Internationalin tuottamaa aineistoa hyödynnetään BirdLife Suomen julkaisu-toiminnassa.

4.1 Tiira-lehti

Tiira-lehti on neljästi vuodessa ilmestyvä BirdLifen jäsenlehti, jota lähetetään jäsenyhdistysten jäsenille, suojeluklubin, Pihabongauksen ja Mökkibongauksen vuosikikijöille. Lehteä lähetetään pyynnöstä myös jäsenyhdistyksille erilaisissa tapahtumissa jaettavaksi. Lehti tukee sekä BirdLifen että jäsenyhdistysten tiedotustoimintaa. Lehden toimitustyöstä vastaa Kirsi Peltonen. Lehden ilmoitusmyynti on ulkoistettu.

4.2 Linnut-lehti

Linnut-lehti on neljästi vuodessa ilmestyvä lintuharrastuksen, -tutkimuksen ja linnustonsuojelun aikakauslehti. Lehden toimitustyöstä vastaa Lauri Hänninen. Lehden tilaajamäärää pyritään kasvattamaan maltillisesti, tavoitteena on 5 %:n kasvu tilaajamäärässä. Lehden ilmoitusmyynti on ulkoistettu.

4.3 Linnut-vuosikirja 2009

Julkaistaan kesällä 2010 uhanalaisten lajien katsauksiin ja linnustonseurantatutkimuksiin painottuva Linnut-vuosikirja 2009 yhteistyössä Luonnontieteellisen keskusmuseon ja Suomen ympäristökeskuksen kanssa. Vuosikirjan päätoimittaja on Tapio Solonen.

4.4 Ornis Fennica

Ornis Fennica on BirdLife Suomen neljästi vuodessa ilmestyvä lintutieteellinen sarja, joka on ilmestynyt jo vuodesta 1924 alkaen. Ornis Fennica on tieteellistä tasoa mittaavalla Impact Factorilla mitattuna kansainvälisten lintutieteellisten sarjojen kuudenneksi paras tällä hetkellä. Tavoitteena on kehittää Ornis Fennicaa yhä arvostetummaksi julkaisufoorumiksi tutkijoiden keskuudessa. Sarjan päätoimittajana jatkaa Matti Koivula, jota avustaa tieteellinen toimittajakunta, johon kuuluvat Ian Henderson, Toni Laaksonen, Aleks Lehikoinen, Ilya Maclean ja Robert Thomson. Tieteellinen toimikunta vastaa julkaisun kehittämisestä yhdessä päätoimittajan kanssa.

4.5 BirdLife Suomen verkkosivut ja sähköpostilistat

Verkkosivujen www.birdlife.fi tavoite on palvella monipuolisesti jäsenistöä ja lintuharrastuksesta kiinnostuneita. Sivusto uudistetaan teknisesti ja ulkoasullisesti vastaamaan paremmin nykypäivän vaatimuksia. Verkkosivujen kehittämisestä vastaa henkilökunta.

Verkkosivuilla tiedotetaan ajankohtaisista asioista, ja sinne kootaan tietoa lintuharrastuksesta ja yleisöä kiinnostavista aiheista. Myös osa järjestöpalveluista (yhteystiedot, tilaukset, osoitteenmuutokset) voidaan hoitaa verkkosivujen kautta. Jäsenyhdistysten mahdollisuutta käyttää verkkosivujensa osoitteena www.birdlife.fi/jäsenyhdistys-tyyppistä osoitetta jatketaan. Verkkosivuilla käytetään hyväksi mahdollisuuksia tukea toimintaa ja hoitaa maksuja suoraan pankkien verkkopalvelujen avulla.

BirdLife Suomi ylläpitää jäsenyhdistysten toimihenkilöiden BirdLife-aktiivit-sähköpostilistaa, suojeleasioihin keskittyvää suojelulistaa, lintuharrastajille tarkoitettua sähköpostilistaa (Lintuverkko) sekä eurooppalaisille lintuharrastajille tarkoitettua listaa (EuroBirdNet).

4.6 Tiedotteet

Jäsenyhdistyksille tiedotetaan ajankohtaisista asioista ja tapahtumista sähköpostilistan välityksellä. Lehdistötiedotteilla otetaan kantaa erilaisiin ajankohtaisiin kysymyksiin ja levitetään tietoa lintutilanteesta. Tiedotusvälineitä palvellaan vastaamalla kyselyihin ja ottamalla kantaa ajankohtaisiin asioihin.

5. Hallinto

5.1 Edustajisto

Edustajiston sääntömääräinen kevätkokous pidetään 20.–21.3. Lahdessa ja syyskokous Kajaanisissa.

5.2 Liittohallitus

Liittohallitus on kymmenjäseninen edustajiston valitsema toimeenpaneva elin, joka kokoontuu noin kuusi kertaa vuoden aikana. Puheenjohtajalle maksetaan 3000 euron palkkio ja hallituksen jäsenille joululahja sekä tilinpäätöspäivällinen.

5.3 Toimikunnat ja työryhmät

BirdLife Suomella on seuraavat toimikunnat ja työryhmät:

- IBA-ohjausryhmä ohjaa IBA-kartoitushankkeen toteutusta.
- Kuikkalintutyöryhmä koordinoi kuikka- ja kaakkurityötä Suomessa.
- Kurkityöryhmä vastaa kurkien suojeletoiminnasta.
- Nimistötoimikunta pitää yllä suomenkielistä maailman lintujen luetteloa.
- Rariteettikomitea tarkastaa ja julkaisee Suomessa tavattavien harvinaisten lintujen havainnot.
- Suojeletoimikunta avustaa henkilökuntaa suojeletoiminnan koordinoinnissa.
- Tieteellinen toimikunta kehittää Ornis Fennicaa ja BirdLife Suomen tieteellistä toimintaa.
- Tiira-toimikunta hoitaa Tiira-lintutietopalveluun liittyviä tehtäviä.

6. Henkilökunta ja toimitilat

BirdLife Suomen toimihenkilöt ovat toiminnanjohtaja, suojele- ja tutkimusjohtaja, järjestökoordinaattori, tiedottaja, hallintosihteeri, osapäiväinen taloussihteeri, suojeleasiantuntija ja ohjelmistoasiantuntija sekä toimistoapulaisena toimiva siviilipalvelusmies. Muita projektityöntekijöitä palkataan tarpeen vaatiessa ja resurssien salliessa.

BirdLife Suomen toimisto sijaitsee Helsingissä, osoitteessa Annankatu 29 A, 16 00100 Helsinki. Toimitilasta on vuokrattu työpiste myös Ympäristöareena ry:n (Ympäristöakatemia) käyttöön.

7. Talous

BirdLife Suomen varainhankinnasta vastaa toiminnanjohtaja. Taloussihteeri ja hallintosihteeri hoitavat BirdLife Suomen kirjanpitoa ja päivittäisiä talousasioita.

7.1 Jäsenmaksut

BirdLife Suomen jäsenmaksu jäsenyhdistyksiltä on 11 euroa/jäsenyhdistyksen jäsen (pois lukien perhejäsenet). BirdLife Suomi maksaa jokaisesta jäsenyhdistyksen jäsenestä BirdLife Internationalille jäsenmaksuna 1 dollari/jäsen sekä Euroopan toimiston EU-työn kulujen kattamiseen 3000 euroa/vuosi.

7.2 Valtionavut

Edellisten vuosien tapaan opetusministeriöltä haetaan yleisavustusta nuorisotoimintaan. Ympäristöministeriöltä haetaan valtionavustusta suojelutoimintaan. Kansainvälisiin suojeluhankkeisiin haetaan rahoitusta Suomen ulkoministeriön kehitysyhteistyövaroista. Mahdollisiin muihin hankkeisiin haetaan avustuksia asianomaisilta ministeriöiltä.

7.3 Muu varainhankinta

Varainhankintaa kehitetään tavoittelemalla uusia kohderyhmiä sekä aktivoimalla varainhankintaa yhteistyökumppaneilta ja säätiöiltä. Hankkeille kerätään lahjoituksia erillisten kampanjoiden avulla ja tässä hyödynnetään Verohallituksen verovapauspäätöstä.

Ylläpidetään Linnustonsuojeluklubia, jonka tuotolla tuetaan BirdLife Suomen suojeluhankkeita ja BirdLife Internationalin kansainvälisiä hankkeita. Maksukategoriat ovat 30, 70 ja 200 euroa.

BirdLife Suomella on kuusi rahastoa (Forest Task Force, tieteellinen, Tiira-, kansainvälinen, linnustonsuojelu- ja tutkimusrahasto), joita käytetään varainhankintaan.

8. Jäsenyydet ja yhteistyö

BirdLife Suomi on jäsenenä tai sillä on edustus seuraavissa:

- BirdLife International
- Eurogroup Against Bird Crime
- Forest Stewardship Council (FSC)
- Working Group of European Bird Protection Societies
- Association of European Rarities Committees (AERC)
- Aikakauslehtien Liitto ry
- FINIBA-ohjausryhmä
- Järjestöjen maatalouden ympäristöryhmä (JÄMYRÄ)
- WWF Suomen kiljuhanhityöryhmä
- Lintuatlaksen johtoryhmä ja lintuatlastoimikunta
- Lintutyöryhmä (UHEKS)
- Maataloushankkeiden ympäristöseurantaohjelma
- Metsäkanalintutyöryhmän asiantuntijaryhmä
- Siemenpuu-säätiö – kansalaisliikkeiden yhteistyösäätiö
- Suomen FSC-yhdistys
- Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- Suomen ympäristökasvatuksen seura ry
- Suomen ympäristökeskuksen öljyntorjuntatyöryhmä
- Sääksisäätiö
- Tieteellisten seurain valtuuskunta (TSV)
- Veronmaksajain Keskusliitto ry
- Ympäristöareena ry
- Ympäristöjärjestöjen metsäryhmä

BirdLife Suomi tekee jatkuvaa yhteistyötä mm. muiden ympäristöjärjestöjen sekä Suomen ympäristökeskuksen, Metsähallituksen, Helsingin yliopiston Luonnontieteellisen keskusmuseon ja Metsästäjäin Keskusjärjestön kanssa.

9. Suomen Lintuvaruste Oy

Suomen Lintuvaruste Oy on BirdLife Suomen omistama lintuharrastusvälineiden myyntiin erikoistunut yritys. Omistajana BirdLife Suomi osallistuu yhtiön kehittämiseen tavoitteinaan jäsenistön palveleminen, yhtiön kannattavuuden parantaminen sekä rahoituksen saaminen BirdLifen tieteellisen toiminnan tukemiseen. Suomen Lintuvaruste Oy:n liiketila sijaitsee Helsingin Viikissä.

Tämä toimintasuunnitelma on hyväksytty BirdLife Suomi ry:n edustajiston kokouksessa Lappeenrannassa 15.11.2009.